

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1903. MÁRCIUS HÓ 8.

III. ÉVFOLYAM 5. SZÁM. ════════

═══════ MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ════════

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

═══════ ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA. ════════

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

BETYÁR FAJZAT.

Arad, márczius 7.

Kit is illetne mást ez a gyönyörűséges jelző, mint a magyart. A féktelen, határt nem ismerő arroganciának ez az örületes megnyilatkozása fajunk ellen, már régen az arcába kergethetné minden magyarnak a vérért . . .

Vagy meddig fogjuk még eltűrni azt az aljas támadásokat a magyar faj és annak államisága ellen. Hát meddig leszünk még a vérünkért, a szabad-ágszeretetünkért, a rengeteg pénzáldozatért és a végtelen lojálításunkért, az osztráktól gyalázatosan szembeköppött „betyár fajzat? . . .“

És odaát, az osztrák parlamentben, ahol úgy beszélnek, mint nálunk, a „betyár fajzat“nál, az istállóban a kocsis sem beszél, az intelligens osztrák honvédelmi miniszter még neyleselte és örömmel hallotta az arrogáns kitételeket.

Gondoljanak csak vissza az osztrák honvédelmi miniszter és Lueger-félék a multakra, amikor ennek a betyár fajzatnak csak egy embere járt fenn a bécsi Burgban, akinek szive volt . . . És ki egymaga bizonyította nagylelkűen, hogy a magyar nem volt, de nem is lesz soha betyár fajzat . . .

Pedig csak egy szavába került volna annak az embernek az, hogy a magyart századok óta leigázó bécsi Burg — kamarillástól és dinasztiaástól együtt, a soha fel nem támadhatás biztos tudatában a légbbe, vagy pedig le, a pokol mélységes fenekébe kerüljön . . . És ezt nem tudta az a nagylelkű — az osztrák szerint — betyárfajzattól eredő vérünk . . . Igen, nem

tette, mert végtelenül lojális lelkű ember volt . . . Pedig zugott a tömeg Bécs utcáin. Töltve voltak az ágyuk, mellük szegezve voltak a szuronyok. Igen, csak egy szavába került volna *Kossuth Lajosnak* — és ma minden másként lenne . . .

Vagy pedig „hatvanhat“ után nem e bizonyította a magyar faj, hogy nem „betyárfajzat“ . . . Pedig a königgrätzi veszített csata után, szabad keze lehetett volna a lojális betyár fajzatnak olyannyira, hogy kis fáradsággal egy csapásra lerázhatta volna magáról a rozsdás bilincseket. És így aztán bizonybizonny többet követelhetett volna, mint a meny nyit neki nagy kegyesen „67“ adott.

Pedig el volt már készülve minden, hogy az olaszországi magyar légió segítségével a feltámadás fenséges világító tüze áraszsa el a sötétségbe borult magyar lelkeket . . .

De lojális „betyár fajzat“ érzelmükkel — bár kipirult arccal — elfordultak a fenségesen világító tüztől és hallgattak újra egy emberre, aki szintén „betyár fajzat ivadék“ volt; igen, hallgatott a magyar nemzet *Deák Ferenc*-re és engedte ezeréves, az erő platinájával megacélozott kezéről levenni azt a bilincset, amit ő, a Nemzet izzé, szilánkká, porrá törhetett volna. És a megmaradt rozsdá szemétt szemébe vághatta volna annak a fajzatnak, amely még „betyár“-nak sem nevezhető . . .

De nem, ez a „betyár fajzat“ végtelenül lojális maradt mind mostanig. És megelégszik azzal, ha elevenen lerágja a szomszéd, a „nem betyár fajzat“, de szelindek természetű osztrák mostohatestvér, megelégszik azzal ez az erős,

de végtelen, bárgyu nemzet, ha csupán a zörgő esontjai maradnak meg, reményében annak, hogy az épen maradt gyomor a koldusnak való táplálékától — ami még jobbra nem került — századok multán esontjaira majd csak visszazse zi azt a húst, amit újra olyan irgalmatlan perfidiával rágnak le majd róla . . .

Igaza van *Rátkai Lászlónak*, hogy nemso-kára ismétlődik a félszázad előtti eset: a haza és az alkotmány ve-zélyben van . . . Tenni kellene már valamit addig, amíg késő nem lesz!

Mikor fog már szendergéséből talpra állni ez a nemzet, melynek öntudata, ereje, minde-nek felett pedig Isten és nemzetek előtt elis-mert történelmi joga lehetne arra, hogy dem-tűrő önérzettel lerázza magáról azt a szeme-tet, amit nap-nap után reá raknak . . .

Tisztázni kell a helyzetet és követelni. Követelni: szóval, tettel. Ha ez sem használ, követelni kell vérrel a nemzet igazát . . .

Ezeréves platinával megacélozott karját emelje magasra a nemzet, — ha kell, az ég-felé is. És ökölbe szoritott marokkal fenyege-sen meg felfelé mindenkit, aki utjában áll a magyar nemzeti önállóságnak . . . Vagy ha ez sem használ, üssön le a nemzet ezeréves vasmarkával, de olyat üssön, hogy reesegjen, ropogjon az a hitvány minoritás, mit a min-denkor lojális „betyár fajzat“ eddig a saját kárára, de tiszteletben tartott . . .

Honisch L. István.

IBOLYA.

A mezőket járom,
Ibolyát keresek,
Melynek elmondhatom:
Mily forrón szeretek . . .

Ibolyát keresek,
Melytől megkérdehetem:
Vajjon az a kis lány
Szint' úgy szeret engem?

Ibolya cirága
Illatos, harmatos,
Összeszorult szicem
Szomorú . . . bánatos . . .

Miért fáj, mi bántja?
— A jó Isten tudja —
. . . Ő nem szeret engem
Ibolyám ezt sugja . . .

B. M.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

— ELLESETT PARBESZÉDEKBŐL. —

Minden mulandó a föld kerekiségén, sőt ujab-ban azt tapasztalom, hogy a körülménnyel a sors anyira befolyásolja az ember életét, hogy sok eset-ben már a megvalósulás gondolatában, közvetlen abban a percben megsemmisül az, aminek élni kellett volna, vagy aminek megtörténnie kellett legyen . . . Így volt az önkéntes bálal is . . . Milyen ki-tűnő eset — a szerencsétlenségben az, hogy Erzsébet főhercegnőért a gyászt tartó parancs éppen akkor jött házi ezredünkhöz, mikor a snájdig pocsolya-kerülő Deutsch Jenő és társai önkénteseknek a bálal kellett volna megtartani. Milyen jó is volt e gyászos, magyar-osztrák köntösbe bujtatott ifjuságnak a néhai Erzsébet főhercegnő gyászleple mögé bujni, a hon-nét bizony, bárendezés céljából nem egyhamar fog-nak előkukucsálni, bár ha magyar meghívókkal is szeretnének nekünk kedveskedni. Egy szó, mint száz, az önkéntes bálal lefujták, és én ennek végte-len örvendek.

Beállt az ingyenkenyér zsuroknál is a reakció. Ugyanis, mint tudnivaló a nagy dolgokra — országos híre — hivatott aradi irodalmi társaság fejti ki a napokban, a bizonytal eredménydus munkálkodást. Sorompóba lépnek az új, az ifjú irodalmi gladiátorok, akik meg fogják mutatni, hogy magyar irodalom nem volt, hanem lesz . . . Mindenesetre vérmes ér-deklődéssel néz az aradi művelt és helyi irodalmat pártoló nagyközönség az irodalmi gyűlésekre, melyeken bizonynyal a mélyen tisztelt hölgyközönség nem fog úgy ásitozni az unalomtól, mint ahogy az ingyen kenyérszur felolvasásai alatt tették.

Mi persze, már tudniillik én és a barátinóim sohasem unatkozunk olyan helyen, ha még olyan unalmasak is a felolvasások . . . Mert sorra nézzük az ifjuságot — a parti képeseket — de még azokat is, a kik már a csekély negyven évet is túlhaladták, persze csak egy-két évvel . . . És ezt azért tesszük, mert ezekben inkább van bizodalunk, hogy a himen rózsalanca horgára kerülnek. Csodálatos dolog, hogy a mai ifjuság mennyire irtózik a házasság szentsé-gétől. És ez nem is csoda, mert nap nap után lá-tom, hogy a derék férfiak a házasságban mindennek másnak, csak nem a szentség fogalmának élnek. És akkor egy cseppet se csodálkozzanak a férfiak azon, hogy az asszonyok is emancipált rafinériával arra törekednek, hogy mindenképpen tultegyenek az erősebb nemen.

Csak egyszer volt szerencsém a bájos Almássy Lolát látni a korzón. Csodálatos módon hamarosan eltűnt Aradról, pedig ha itt marad, a tavaszi korzó á—b vonal látványosságára, bizony mondom, hogy a

† Urbán Gyula.

korzó hölgyei arcbán kékek és zöldek lettek volna Lola tolettjeinek feltűnéséről. Titokban érdeklődtem, hogy hova ment a szörnyen világlátott kisasszony. Azt mondják, hogy Abbáziába ment elő kúrára . . . Csodálom, hogy a kisasszony ilyen korán megy üdülni.

Almássy Loláról eszembe jut az egész társulat, de leginkább a kedves Zsültre gondolok legtöbbit, aki az előjelekből ítélve, Leszkay sorsára fog jutni. Eddig csak a „Függetlenség” — újságitró nyelven mondva — kezdte ki. Most pedig már a műtadáros színügyi-bizottság is kezdi amugy gyengéden porolni a művészdirektor hátát. Hogy mennyiben van igaz a páratlan ítélőképességgel bíró színügyi-bizottságnak, azt az „Aradi Közlöny”-ben a jó tollu három csillagos jelű vezércikk és versirő kitézőn aposztrofálta. Mi is igazat adunk a cikkirő urnak. Mert Zilahynak eddig csak érdeme van.

Hiszen ezt belátta a tisztelt színügyi-bizottság is, mert a gyengéd dorgatórium mellett egy kis nagylelkű elismerésben is részesítette a művészdirektort: a Lohengrin nagyszabásu opera sikeres előadása miatt.

Hogyha így halad a színügyi-bizottság a dorgatórium és az elismerés megnyilatkozásaival, akkor Zilahinak még két és fél éves szerződéses itt tartózkodása alatt — fájdalom — csak dorgatóriumra lesz kilátása. Mert újabb Lohengrinnek nem maradtak fenn Vagnertől. És mivel Lohengrin opera csak egy van, így aztán Zilahi biztos tudatában lehet annak, hogy ezután csak dorgatóriumok fognak a két és fél éven át következni. Az ambiciózus direktornak ebből a dorgatóriumokból mégis lesz annyi haszna,

hogy a három év eltelte után bármelyik előkelő vidéki színháznak a tárt karokkal váró direktora lesz.

Nekem Zilahyra vonatkozólag, még vérmesebb előre látó jóslatom van, ő Aradról majd valószínűleg Budapestre megy, de mindenesetre szerencsésebb kézzel fogja igazgatni azt a színházat a székes fővárosban, amelynek igazgatója lesz.

Hogyha én ennyire bajlódom a színüggyel, akkor nem sokára megérem, hogy engem is beválasztanak a nagytekintetű színüggyörök közé . . . Ha ez sikerülne, akkor addig flirtelnék a még mindig szép és előkelő modorú főispán bácsival, hogy sikerülne mind küntrikálni a mostani színüggyöröket. A városi közgyűlésen pedig olyan beszédet tartanék, hogy mind az én jelöltjeim jutnának a bizottsági páholyba színházi erkölcs-üggyelőknek. Az én jelöltjeim a következők: Benedek Árpád, a keleties férfiszépségű Illés Zsigmond, a mindég komoly Szudi Gyula, Kormos Sándor, Zima Tibor, Losoncy Zoltán, Boros János — majd kifelejttem az „Alföld” szerkesztőjét és a „Füles Bagoly”-t. — Hogy a jogtudás emberei is képviselve legyenek, hát dr. Halmos Oszkárt választanám be s Maione Vincenzót szeretném még bevinni, de a feleséges városatyák nem szavaznának rá . . . A fenti urak persze előbb városatyái mandátumhoz jutnának. Még az az előnyük is megvan az én jelöltjeimnek, hogy őket soha se láttam még egy színésznőt se hazakisérni az előadás után. Ezt számtalanszor megfigyeltem nyári langyos estéken az ablakomból, mikor előadás után a bájos művésznők hazafelé siettek . . .

Nem nekem való a politika, de azért mégis szeretettel olvasom az országgyűlési tudósításokat. Ma-holnap Aradvárosa fogja az országnak a legtöbb honatyákat teremni. Van is itt annyi képviselő-aspiráns, hogy talán még a fővárosban sinesen több. Hogy dr. Nemess Zsigát Facseten megválasztották: patriarchalis érzelmeimmel én is nagyon örvendek ennek . . . Dr. Nagy Sándort is már csak egy esikőfej választja el a honatyaságtól . . . Ezt az agilis ügyvédet és publicistát azért is kedvelem, mert ellenzéki ember. A képviselői divatos és fényes tisztségnek bizony rengeteg sok önjelöltje van Aradon. Ezeket csak a titkos drámairók mulják felül a többség számával. . . Hát most még hogyne szaporodna ezek száma, mikor az írók társasága 100 koronákat ad annak, aki a Parnassus egén a verslábakkal a csillagokig tud felugni, akáresak a bájos Rózsa Lili, kedvenc szubrettünk, mikor lepkékönnyűséggel a táncot lejtí, — a fülbemászó dallamosság rythmikus kíséretével . . .

Az idők jele azt mutatja, hogy a vidék irodalma és művészete vagy félezer év mulva majd csak elérí azt a nivót, amelyen a magyar irodalom a klasszikus korban volt, a művészet pedig, amint a külföldön ezidőszerint van.

Anyuskám erővel a konyhába citál minden nap,

— mondván — ha már otthagytam a zárdát, hát itthon fogjam kezembe legalább a fakanalat a rántás kavarásnál, hogy oda ne égjen. Megyek is a konyhába: most fogom gyúrni először a levesbe való tészát, de előbb megmossa a tintás ujjait —

Zsindelyke.

KRÓNIKA II.

A TÁRSADALMI TÜRELMETLENSÉG ÉS A TENISZ-PÁLYA.

Arad, március 7.

Az aradi lövészegylet vasárnapi közgyűlésén történetek kár megjegyzés nélkül elfelejteni hagyni. A vallási és társadalmi összeférhetetlenség első nyilvános és kifejezett megnyilatkozása volt ez Aradon. Nagyon kicsinyes volt az egész türelmetlenségi hecc, legnagyobb kár benne az, hogy a sport ügye esett majdnem áldozatául. Vitatkoztak volna bár inkább valami villamos vasut, vagy közműhely-féle dolgról, a kutya se bálná, de igazán kár volt sport-ügyet áldozni fel a vitatkozás anyagául.

Nagy hullámokat nem vertek föl ezzel a parázs demokrata jelmezbe öltöztetett, de valójában felekezeti és társadalmi türelmetlenségen alapuló kitéréssel. A demokratság napfényében sütkezézők egyelőre nem merték a görög tüzet meggyújtani, mert attól féltek, hogy a tulságos világosság be fog világítani a dolgok mélyébe s így majd kitudódik, hogy a lövészegylet némely tagjának nem a sport-pálya fáj, hanem inkább az, hogy kik építik a pályát.

Történt ugyanis, hogy a Vásárhelyi-Lacay-társaság, a mely a városligetben több év óta lawn-tennisz pályát tart fenn, azt kérte a lövészegylettől, engedné meg neki, hogy a városliget déli oldalán, abban a mélyedésben, ahol a tűzijátékokat szokás tartani, építhessen egy modern lawn-tennisz pályát, amely egy kényelmesen berendezett s minden szükséges eszközökkel felszerelt labdvető-pálya legyen. A lövészegylet választmánya természetesen teljesítette a kérelmet, egyrészt mert bért kap a pálya használatáért, másrészt, ha már eddig is megvolt ott az a pálya, ugy csak örvendetes dolog, ha azt megnagyobbítják, felszerelik és tőkéletesítik. Harmad-sorban talán az Aradon ugyis mostoha viszonyok között élő sport szempontja is lebegett a választmány szeme előtt. S a liget szépészeti érdeke is csak nyerhe ett a pálya kiépítése által, miután annak felszerelésére ezeröttszáz koronát szántak.

Mi történt azonban? A ligetet gondozó egyesület választmányi ülésén kirukkoltak az építési engedély ellen, mert azt „egy ekszkluzio társaság” nyerte meg! Ez ellen a társaság ellen pedig azért

léptek fel, mert társadalmi és vallási megkülönböztetéseket tesz s nem fogadják maguk közé a — zsidót! Nohát azt csak elismerik a lövészegylet demokratai, hogy mindenki olyan emberből válogatja össze a társaságát, akik között jól érzi magát. S avval pedig, hogy a barátaimat keresztény emberek-ből válogatom össze, legfeljebb negative vagyok — ha már erről beszélünk — antiszemita, de ha én szóval és írásban tüntetek azok ellen, akik a zsidót nem bántják, nem szidják, legfeljebb csak nem keresik azok barátságát, akkor már én többet tettem, mint amazok, mert én nem negative, hanem *altu* anti-keresztény vagyok.

A fentiekben tulsötét színekkel van festve az a vitatkozás, amely a városligeti tennisz-pálya fölött folyt; ennyire kifejezetten nem beszéltek ott, de hogy a hecc tendenciája társadalmi és vallási türelmetlenségen alapult, az kétségtelen.

Ha még egy néhány ilyen eset előfordul Aradon, meglátjuk majd annak a példáját, hogy az antiszemitizmust éppen azok keltik életre ebben a városban, akik maguk a legkevésbé antiszemiták.

AZ ÁRTATLAN BÜNBÁK.

Irta: LIPTÓFALVI ISTVAN.

Ugyan barátom beszélj el már egyszer azt a sokszor emlegetett zsidóleány után volt bomlásod történetét, a kinek bájos arca, mint te szoktad mondani: mai nap is szívedbe van vésve.

— Egyszerű igénytelen történetke az barátom, de nekem mégis olyan jól esik visszagondolni azokra az ábrándos napokra, amikor az a titokzatos és bódítóan szép leány betöltötte lelkem minden álmát és a ki csodálatos tartózkodásával, nap-nap után fokozta szívemben azt az érzelmet, a mi — mint ahogy azt aztán később beláttam — teljesen hiába való volt.

Megyei aljegyző voltam akkoriban D.-Miklóson alig pár hónapja múltott, hogy atyám jobblétre szenderült. Csendes lelki bánatommal teljesen visszavonultam, csak bánatomnak éltem. Nem mentem sehova s nem fogadtam senkit.

Egyszerre azonban, szemembe tünt az a kedves teremtes, az első leány, a kinek bájos arca olyan hatással volt reám, mint senkié még e földön eddig. Szerelmes lettem és hiába volt erőszakolt önuralmam, mert ez az érzelem nap-nap után csak fejlődött.

Halvány kreol arca, szénfekete szemei ideális szépséggé tették . . . Sok helyen megfordultam már, de ő hozzá még eddig hasonló szépséget nem láttam. Büszke magatartása jól illett junói természetéhez s a tűzben ragyogó szempár rabjává tehetett mindenkit, a kit ő akart . . . Nem is esoda, ha

lánggra lobbantotta a szívemet a leány látása . . . S mentül többször láttam a titokzatos leányt, annál inkább vágytam arra, hogy megismerkedhessem vele. Kérdőzködésekre megtudtam, hogy a leány egy szegény zsidó családnak egyetlen gyermeke, akik csak pár hónapja, hogy itt laknak, sehova nem járnak. A leány pedig még az utcára sem megy ki.

A mikor csak szerét tehettem, egyre oda néztem a velem szemben levő ablakra, ahol az én szépséges istennőm rendszeren valami kézi munkával volt elfoglalva. Persze ő rám se hederített, én mindazonáltal őrzöngésig szerettem őt. Édes gyönyörrel és boldogsággal telt volna szívem és lelkem, ha csak egyszer is megszólalni hallottam volna azokat a piciny piros ajkakat.

Minden bizonnyal észrevette, hogy mennyire epedek, sorvadok utána. De azért, ha véletlenül reám pillantott, végtelen dacos és lenéző pillantással mért végig. Én ezt annak tudtam be, hogy ő talán még érdekesebbé akarja magát tenni!

Különben is azzal áltattam magam, hogy majd csak jön arra alkalom, hogy vele megismerkedhessem. És erősen hittem, hogy ő is titkos vonzalommal viseltetik irántam.

De bizony szomoruan kellett csalatkoznom, mert hónapok multak anélkül, hogy csak egy lépéssel is tovább mehettem volna. Már végtelen türelmetlenség gyötört. És ezután ritkábban jött ideálm az ablakhoz, ha ez nagy ritkán meg is történt, ő mindig pongyolában volt és újabban keveset látszott adni az öltözködésre.

Döntő lépésre határoztam el magam: levelet írtam neki, amelyben kértem, hogy szülei beleegyezésével engedjék meg, hogy hozzájuk menjek látogatába, megírtam, hogy tisztességes szándékom van, ha ő is úgy akarja, hát nőül veszem.

Levelemre nem válaszolt, de ezután minden nap megjelent az ablakban, csak hogy jó távol állt, úgy hogy nekem látesővel kellett őt nézni, ilyenkor ő mindig, még távolabb ment az ablaktól . . . Most már még inkább reméltem, hogy ő is szeret . . . De ha szeret, akkor talán jégpáncéllal van a szíve körülvéve, mert különben hogy is titkolhatná el szíve érzelmeit. Én mindazonáltal egyre reméltem a viszonyszerelmem megnyilatkozását . . . De voltak aztán kétségbeejtő csüggeteg perceim is, olyannyira hogy alig bírtam magamon uralkodni. Szerettem volna világáig menni, már elhatároztam, hogy itt hagyom hivatalomat és inkább elmegyek innen, mintsem ilyen kínzó gyötrelmek közt éljek.

Mégis csak maradtam, édes volt tűrni és szenvedni. Pedig mennyit szenvedtem az utóbbi időben nem volt pillanat, a melyben ki ne tört volna szívem mélyéből az az édesen ölé érzés, mi kegyetlen viharként vonult keresztül egész valómon.

A hivatalomat is kezdtem elhanyagolni, semmi

hasznomat se vették: a restanciák szaporodása miatt az alispán megrótt — mondván — ha ez sokáig így tart, fegyelmet indít ellenem.

Ebben az időben többet voltam otthon, mint a hivatalban . . . És egyre néztem a tulsó ház ablakára, hogy mikor jelenik meg ott az én imádott tündérem Aranka — így hívták a szép kegyetlen — Mikor aztán nagy sokára sejtetni engedte, hogy vagy két méternyire áll az ablaktól, egy könyvvel a kezében . . .

— Nem is képzelheted barátom, e titokzatos leány okozta szenvedéseim, amik majdnem az örülőség vittek már . . .

*

Egyszer csak aztán hiába lestem őt az ablakomban, eltűnt. Kérdőzködésekre megtudtam, hogy Aranka falura utazott és hat hétig lesz távol. Legalább egy ideig nyugodtabb leszek — gondoltam — s azzal az erős reménnyel biztatgattam, esalogattam szívemet, hogy ha majd visszajön Aranka, szeretni fog. Igen, igen, én érzem, hogy szeretni, szeretnie kell!

Eltelt a hat hét, majd tizenkettő is, de Aranka még nem jött vissza . . . Borzasztó nyugtalanság gyötört.

Eltávozása után végre a negyedik hónap vége felé, egy reggelen későn keltem és szívem sugallatát követve, ablakomhoz mentem s a tulsó ház ablakára tekinték.

Ott állt ő — sápadtabb érdekes arcával sokkal karesubbnak tünt fel, mint az előtt.

Igézó tekintetét mereven szegezte reám, az ablakon keresztül éreztem delejező sugárit szénfekete szeméinek.

A viszontlátás örömeiben azt hittem, hogy várva várt boldogságom megérkezett: de azért mégis kínos sejtelmek gyötörték lelkemet.

Sírva mentem el ablakomból.

Egy hét telt el a nélkül, hogy Aranka mutatta volna magát . . . Táviratot kaptam, családi ügyben kellett elutaznom.

Végtelen fájdalom fogta el szívemet arra a gondolatra, hogy talán örökre bucsut kell vennem a tulsó ház ablakától.

Elutazásom előtt való nap reggel egy levélkét menesztettem imádott leánykámhoz. Elsoroltam újra, hogy mondhatatlanul szeretem őt — s ha viszont szeret, akkor visszajövök érte, feleségül veszem. — Semmi válasz. — Sőt erre nem is mutatta magát ablakában. Elutazásom napján kisírtam magam, s elbucsuztam tőle egy neki írt hattyu dalban . . . gondoltam, hogy talán csak megindítom kegyetlenem szívét, ha sejtetem vele, hogy kész vagyok ő érte meghalni . . . Hiába volt minden, elkeseredésem majdnem a végeletekig vitt.

*

A bérkocsi megállt a lakásom előtt. Mielőtt a kocsiba szálltam volna, merően néztem a ház ablakára. Ott állt ő szomorúan, mélán: köszöntem neki, ő nem fogadta. Én csak néztem, egyre néztem.

A bérkocsis mogorván szólott: Elkészünk, a vonat négy óra ötvenkor indul.

Fölléptem a kocsi hágsójára, ebben a pillanatban kinyílt az ablaka, s a titokzatos leány ohajára valaki egy fehér párnáeskába pólyált halkán nyöszörgő valamit adott a kezei közé s e halkán nyöszörgő babuskának kezecskéi vígan hadonásztak a levegőben.

... Szerelmem tárgya pedig most előre nyújtván a kis babát, mintha mutatni, s mondani akarná: ime a kis ártatlan bűnbak, akiért nem szerethetlek téged . . .

Egy pillanat alatt világos lett előttem minden. Jól láttam, hogy két könyesepp gördült le a szép és ifju anya bánatos kreol arcáról, a mire én bucsut intve, elhajtottam . . .

Aranka, először és utoljára — most fogadta el köszönésemet.

SÍVATAGBA JÁROK . . .

Sívatagba járok

Kietlen szívek közt, akik nem szeretnek:

Érzem rohanását

Mindent összerontó, pusztító szeleknek,

Lassú hervadását tiszta szerelemnek.

Tenger homokhegyek

Vihartól sodorva tűnnek messze tájra,

Nagy, fekete felhő:

Egy borongó árnyék terül a világra:

Mindennek a mi szép: — jön a pusztulása:

Az egész, nagy világ

Kiégett szíveknek sívatagja leszén,

Rügybontó tavasznak,

Virágfakadásnak vége lesz egészen:

Milliók lesznek ott a nagy temetésen.

A hol sirba tesznek

Minden tiszta érzést, minden nemes vágyat:

— Szerelmem, boldogság

Nem kell már e kufár, nyomorult világnak,

A hol bálványokat — Istenül imádnak!

És ha majd ott járok

Még a mainál is pusztább sívatagban:

Tudom, hogy megrendül

E kiégett világ reszketve alattam,

Még a temető is, a hol elhaládtam.

Mert a pusztulás közt

Szerelmem-telt szívvel csak egyedül járok

S a temetők fölött

Keresem, akit én sehol se találok,

De akit szeretek, de akit imádek!

Zombori Andor.

EGY LEÁNY TÖRTÉNETE.

Regény.

Írta: GILBERT.

[1]

Már jó messzire haladtak az ökrös szekerek. Éjjél is elmulhatott, mikor Elemér egyszerre felébredt álmából. Hirtelenében nem tudta elképzelni, hogy hol van ő most. Fölötte a sötét égen csak itt ott látszott egy csillag. Azt hitte, hogy még mindig álmodik, tapogatózni kezdett és csak akkor jött tudatára annak, hogy tulajdonképen hol van.

A sötétségben most elég jól kivette, hogy az oláh megállítja az ökröket és azután fekhelyéhez jön, megtapogatja őt és a feje alul lassan kihuz egy marok szénát, előre megy vele és az ökrök zajt okozó kolompját betömi vele. Így tettek a többi oláhok is.

Elemért elfogta a félelem, eszébe jutott az a jóakaró asszonyság, a ki őt az ut veszélyére figyelmeztette . . . de később öntudatra ébredt.

— Hiszen miért bántanak őt, pénz nincs nála. Ha megölik, azt csak azért tennék, hogy magyar ember.

Dehogy, az oláh paraszt ritka jó és szívélyes ember szokott lenni, ki nagyon is emberséges tud lenni felebarátja iránt: de Elemér ebben a pillanatban más véleménynyel volt az oláhokról.

Később aztán meggyőződött, hogy azok nem az ő életére törtek. Csupán elővigyázatból tömték be az ökrök kolompját, hogy egészen nesztelenül átmelessenek a következő falun, melynek tulsó határában szénakazlak vannak, amelyeket az oláhok megdézsmálni akartak . . .

Ugy is történt, alig értek a faluvégire, megálltak a szekerek. A sötétségben nem lehetett látni a szénakazlakat, de az oláhok jól tudták, hogy merre vannak azok, mert alig néhány perc múlva egymás után nyalább számra hordták a szénát. Elemérnek csak a feje látszott ki a széna közül. Így aztán hajnal felé, mikor a harmat eséstől igen hűvös a levegő, nem fázott meg az ifju utas, aki most már teljesen megnyugodott és elismerte, hogy mégse olyan rossz emberek azok az oláhok azért, ha megis lopják a szénakazlakat.

Elemér újra elaludt és azt álmodta, hogy: már atyjához érkezett, a ki igen rossz ember volt és úgy bánt vele, mint régen a szegények házába az a vak

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGROVATA.

Spitzer Malvin.

asszony. Ezután hugát látta, pompás menyasszonyi ruhába volt öltözve, s örömmel mondta, hogy milyen boldog. Pedig ő nem meát el a roszt, a kegyetlen apához és talán azért is olyan nagyon boldog, míg Elemér örökre szerencsétlen lett. A lázas álom folytatódott, hogy: a barangoló ifju eltévedt Oláhországba és ott elfogták a csendőörök. A zürzavaros álomból egyszerre csak felriasztotta Elemért az oláh paraszt.

— Hé urfi megérkezünk.

Az ifju csak nagy nehezen tudott lemenni a szekér tetejéről. Mintha ólomból lettek volna a lábai, oly nehezek voltak. Mit sem törődött azzal, hogy most már fáradtabbnak érezte magát, mint tegnap. Sőt örvendett, hogy Fogarasra érkezett. Itt sem volt türelme hosszabb ideig pihenni, különben egy megyén kell még keresztül menni, hogy célját elérhesse.

Szerencséjére Sárkány falu alatt utólérte őt egy kocsi, amelyen két nagy üres hordó volt. A kocsis egy becsületes fiatal székely ember odakiáltott Elemérnek:

— Hej földi szálljon fel a kocsira — S megállította a kocsis a száguldó lovakat. Elemér hálálkodva köszönte meg a szívességet s alig helyezkedett el a székely mellé, mindjárt megkérdezte, hogy hova megy a hordókkal . . .

— Keresztényfalvára megyek a szeszgyárba spirituszért.

Elemér nem tudta, hogy hova legyen örömeiben. Hiszen Keresztényfalvától alig pár óra járás Töresvár. Nagyon jól ösmerte ő már a térképről ezt a környé-

ket, sokszor elnézte a papiroson azt a helyet, ahol az ő atyját feltalálni vélte.

— Hát maga merre tart ifju barátom — kérdezte a székely s látszott az egyszerű paraszton, mennyire jól esik neki, hogy az ifjunak örömet szerzett azzal, hogy felvette a kocsira.

— Törcsvárra megyek.

— Hiszen akkor majdnem egészen odáig elviszem magát, mert Keresztényfalva közel van Töresvárhoz.

A székely ember igen bőbeszédű volt. Elemér nem győzött eleget felelni a kérdésekre . . . Mikor látta a kocsis, hogy terhére van az ifjunak a sok beszéd, hát abbahagyta a kérdezősködést.

Elemér most már végtelenül türelmetlen volt . . . Elgondolta, hogy mit is fog mondani atyjának De hátha nincs is már Töresváron . . . Erre a gondolatra végtelen fájdalom fogta el az ifju szívét . . . És feltette magában, hogy addig nem hajtja alomra a fejét, amíg nem leli fel az atyját.

A székely unatkozott, tehát újra megkisérte beszélgetni az ifjuval.

— Hát barátom maga mit keres Töresváron?

— Én ismerősömhöz megyek. Mondja csak nem ismer ott maga egy Garamkéry nevű fényképészt?

— Hogyne ismerném azt a kis varasgyékot, a ki huszár volt ezen a környéken, az mindegyik ismeri Garamkéryt. Én Bótfalum voltam huszár s engem is lepíngált még pedig szürke lóra.

— Hát aztán jól megy a dolga Garamkéreinek?

— Hát hun jó, hun rosszul . . . Mindég huszárkaszárnyában van, a hol még lakást is ad neki a kapitány. Itt a környéken mindenütt megfordul, mert Brassó vidékén két huszárezred állomásozik . . .

A székely nagyon sebesen hajtott, a hordók csak úgy himbálóztak a kocsin. Szinte félős volt, hogy egy fordulónál csak lerepülnek majd a völgybe hordóstól együtt.

— Nézze barátom, ott balra abban a völgyben fekszik Brassó. Mi nem megyünk arra, hanem majd jobbra térve Valedény és Feketehalmon megyünk át, Brassó pedig balra elmarad. Nézze ott előttünk a Királyhegy, onnét már csak egy ugrás Töresvár. Hát azt a nagy magas hegyet látja — az a híres Bueses, ott már Oláhország kezdődik . . .

Elemér újra nem hallgatott arra, hogy mit beszél a székely góbé, a ki kissé bosszankodva csapott a lovak közé s azok eszeveszetten rohantak az emelkedésnek. Később aztán jobb kedve lett, mert dalolni kezdett s a prűszkölő lovakat lassubb galopra huzta a gyeplővel.

Elemér megint ábrándozott a közeli boldognak hitt jövőről s észre se vette, hogy egy nagy erdőbe értek. A székely azt hitte, hogy utasa szundikál: hagyta is őt nyugodni.

Mikor Elemér feleszmélt az ábrándképekből, már Keresztényfalva alatt voltak.

— No nézzen arra balra, ahol az a fekély^{székely} látszik, ott van Töresvár, ha sietni nem kellene, — ekvinném odáig, de ma még vissza kell mennem és anélkül is késő éjjel érek haza.

Mikor a szeszgyárhoz értek, Elemér a zsebébe nyúlt és a mi pénzecskéje volt, azt a góbénak akarta adni, hogy szívességét meghálálja, mert bizony nélküle egy teljes napig kellett volna gyalogolnia. A becsületes székely sértve érezte magát, hogy: ő bizony nem huncut ember, hogy egy szegény utast kifosszon utolsó garasától. A ki gyalog indul el ilyen hosszú utra, annak bizony nagyon kevés pénze lehet.

— Tegye el barátom a pénzét, szerencsés utat kívánok, az Isten megáldja! Én szívességből tettem.

Mielőtt az ifju utas hálálkodhatott volna, a székely góbé már a szeszgyár udvarába hajtott.

Elemér lázas szívveréssel sietett abban az irányban, a merre a szíves székely mutatta. Mivel most egy cseppet sem érezte magát fáradtnak, hát felényi idő alatt tette meg a két-három órányi utat.

Könybe lábadt szemekkel nézte az ifju a már csak egy puska lövésnyi távolságban levő községet. . . . Most szüntelen arra gondolt, hogy vajjon melyik ház az, amelyben az ő atyja lakik.

Már Töresvár fő-utcáján volt Elemér, s betért egy kis füszerkereskedésbe, a hol aztán megkérdezte, hogy hol lakik Garamkéri fényképész. A szatócs az utca tulsó oldalára mutatott, egy sarok házra, melynek a gazdája egy szász paraszt volt.

Elemérre nem gyakorolt valami kellemes hatást az a tudat, hogy atyja egy szász paraszt házában lakik. Az ábrándos fiu azt hitte, hogy egy szép, talán a saját házában lakik.

Most egyszerre alászállt Elemérben a lázas izgatottság, ami az egész uton kísérte őt. Az ellentétes érzelmek bizonytalanságával nyitott be abba a házba, ahol az ő atyja már hét éve lakott.

Itt távol a világ zajától élt Garamkéri. Ha nyáron el is ment a közeli falvakba, de télire még is visszajött Töresvárra. Nem törődött semmivel, csupán magának és a mának élt. A rossz nyelvek különben azt beszélték, hogy a háziasszonya miatt jön ide vissza, különben mit keresne annyi éve ebben az igénytelen községben. Hiszen egész éven át semmi dolga sínes Töresváron.

A házigazda, egy már élte alkonyán levő paraszt ember, ki az egész napot is átalussza, — mint ahogy a szászok tenni szokták télen át — de azért hogy nyár volt, ő most is ott szunyókált a fészker előtti padon.

Az épületnek két lakható szobája volt és mind a kettő a konyhából nyílt, az egyik az utcára, ahol a gazda lakott — a másik szobát Garamkéri bé-

relte, — amelybe négy-öt lépcsőn lehetett jutni, mivel pince volt alatta: melynek bejárata szintén a konyhában volt.

A nyitott konyhaajtón most lépett be Elemér. . . . Atyját — ki éppen a konyhában volt — azonnal felismerte az ifju, akit erősen megviselt a tizenhat év. Mintha jóval kisebb lenne, mint azelőtt. Arcán a dult vonások, az átélt keserves viszontagságot sejtették: pedig alig volt még negyvenhat éves. . . . Mikor Elemért meglátta, a kezei közt levő tárgyat leejtette, ámulatában nem tudott szóhoz jutni, lábai mintha gyökeret vertek volna a földben, mozdulni sem tudott. . . .

— Én vagyok atyám, nem ismer meg? . . .

Elemér most átölelte atyját, ki csak most eszmélt fel a meglepetés izgalmas hatása alól. . . . Az ajtóhoz vezette fiát, hogy jobban láthassa őt. Két kezébe fogta Elemér fejét és sokáig, hosszasan nézett a szeme közé és aztán össze-vissza esókolta s majd zokogó sirásra fakadt és ráborult fia mellére. . . .

Ez percekig tartott így, amíg aztán lecsendesült és mondá:

— Édes fiam meg tudsz-e nekem bocsátani, hogy elhagytalak benneteket. . . . Szerencsétlen voltam egész életemben, majd elmondok mindent. . . .

Elemérnek jólesett atyja hangját hallani, édes zene volt az neki: sietett vigasztalni őt, hogy nem is haragudott ő soha és esküszik arra, hogy soha, nem fog az atyjának szemrehányást tenni.

Az atya azután a leányáról kérdezősködött és elpanaszolta, mennyire fáj neki, hogy Paula visszautasítja az ő jóakarátát. Az pedig legjobban bántja hogy még egy levélre se méltatja őt.

— Ugyan atyám, ne vegye azt rossz néven, hiszen szegény leány most még nem tud átlátni annak az asszonynak a ravaszságán, akinek feltétlen befolyása alatt áll.

Ezután elmondta Elemér, hogy milyen körülmények között élt és él kis testvérkéje, akit addig — míg atyját halottnak hitték — ütöttek, vertek. Mikor pedig megtudta Hadháziné, hogy atyám él, egészen megváltozott a kis leánnyal szemben. Hízogott neki és elidegenítette őt az apától. . . .

— Azért ne tessék szegény Paulát elítélni, hiszen majd másként lesz, ha együtt leszünk mind a hárman.

— De én azt tartom édes fiam, hogy négyen leszünk együtt, mert meglásd, Paula csak azzal a feltétellel jó majd hozzánk, ha a nevelő anyját is eltartjuk. . . . Jól tudom én azt hogy mire számít Hadháziné. . . . Minden sokkal könnyebben menne, hogyha élne szegény Hadházi. Node majd csak lesz valahogy. . . .

Most pedig végtelenül örülök, hogy te itt vagy édes fiam.

Elemér most kivette zsebéből az érettségi bizonyítványt és odanyújtotta atyjának:

— Ime, egy ajándék, ami szintén örömet szerezni . . .

Persze, hogy az apa végtelen boldog volt. A háziasszony, ki szintén igen szívesen fogadta Elemért: azonnal hozzálátott a főzéshez, hogy valami meleg ételt adjon az ifjunak — ki bizony még a mai napon alig evett valamit, pedig már estefelé járt az idő . . . Elemérnek első dolga volt, hogy hugának írj egy néhány sort, hogy szerencsésen megérkezett.

Az apa és fia korán aludni mentek. Garamkéri szobája bizony nagyon szerényen nézett ki: egy asztal, néhány szalmaszék és a falhosszában egy alacsony hosszú láda — a mi minden szászparaszt házban látható — nem tulipános, mint a magyar parasztnál van: egyszínűre festve . . . Még két — feketére festett — nagy láda volt a szobában. Az egyikre rámutatott Garamkéri:

— Látod fiam, ez még az anyádé volt, egyéb semmi sincs tőle . . . Mindenemet Odesszában kellett hagyni, mikor kitört az orosz-török háború . . .

— Van nekem valami anyántól — és egy arc-képet vett elő Elemér, az édesanyját, amit Hadházinétól hozott el.

Garamkéri könnyező szemekkel nézte a képet.

— Igen, ő az, halála előtt egy évvel fotografizáltam szegényt. Még akkor nem hitte, hogy olyan korán fog elhagyni bennünket.

Sokáig nem tudtak aludni . . . Tervezték, hogy majd holnap felmennek arra a hegyre, a hol a régi vár van, ahova rége óta, ha ellenség vagy egyéb veszedelem fenyegette a lakosságot — hordták fel az élelmi szert és hónapokig védelmi állásba helyezkedtek . . . A míg aztán a rabló oláh csorda megunta a várakozást, s tovább állott.

Elemér másnap későn kelt fel. Atyja már rég elkészítette bivaly tejből a reggeli kávéját. Mert a háziasszony az urával a mezőre ment.

— Bizony ilyen volt az én életem, amióta eltemettem az édes anydat. Mikor nem volt ki főzőn, hát magam főztem meg az ebédet. Sokszor ha fáradtan kerültem haza este a szomszéd faluból, éhesen kellett lefeküdnöm. Itten a szász koreszmákban csak italt lehet kapni. Oda ugyan hiába mentem, hogy meleg ételt kaphassak. Tehát kényszerből megtanultam főzni is. Meglátod, milyen jól fogunk ebédelni . . .

Délután aztán felmentek a várromokhoz, ahol egy kőpadra leültek. Elemér most kérte az apját, hogy mondja el élettörténetét; hiszen olyan keveset tud a családjukról.

Garamkéri szeretetteljesen simogatta meg fia arcát és kebléből mély sóhajtás tört ki s aztán elkezdte a szomorú történetet:

— Családunk Morvaországból származik. Elődeink igen gazdagok voltak, ugyszintém atyám, a nagyatyád is: kinek még két fivére volt, az egyik katolikus pap, ki talán most is él. A másik osztrák kapitány volt, ki még 1831-ben az olasz-német háboruban Bolognánál esett el.

Atyám Sopronba jött, hol egy igen virágzó szövőgyárnak lett a tulajdonosa, ahol rendszeren négy-öt száz ember dolgozott. Harminc éves volt, mikor megnősült és ugyanekkor magyarosította meg a nevét is. Házaselete nem volt szerencsés, mert anyám nem szerette őt, csupán gazdagságáért ment hozzá feleségül. Bocsáss meg fiam, hogyha hosszú lesz elbeszélésem, de kénytelen vagyok előről kezdve mindent elmondani, a mint én azt gyermekkoromban hallottam és később, amit mind-e miatt szenvedtem. Ha mindent elmondok, csak úgy értem meg engemet, és nyomorult életem folyását, amelynek legboldogabb pillanata tegnap volt, amikor téged viszontláttalak.

Gunytárgya voltam családomnak már gyermekkoromban, gunytárgya voltam mindég mindenütt annak a körnek, ahol eddig voltam.

Az emberek első tekintete szánalom volt, ez okozta mindenkor szörnyű kétségbeesésemet, ami egész életemen át kísértett.

Most reszkető kézzel fogta meg fia kezét és mélyen, hosszasan a szemébe nézett.

— Nem vagyok én olyan elitélendő rossz ember, bár a látszat ellenem szól . . . Sorsom elkerülhetetlen volt . . . Halálomat mindennap várva a közelmúltban s hogy nyomorult mivoltomat ne is ismerjétek meg soha: arra a tudatra jöttem, hogy jobb lesz, ha örökre eltiltom magamat tőletek . . . Mert nem éreztem annyi lelki erőt arra, hogy annyi idő után elétek merjek kerülni, pedig szívem és atyai szeretetem mennyire vágyott arra, hogy viszont lássalak titeket . . .

De hát folytatom a szomorú történetet: atyám egyszer egy téli utazás alkalmával meghűlve jött haza . . . Ágyba feküdt és nem is kelt fel többé soha . . . Én három hónapos voltam, mikor szegény atyám meghalt . . . Itt kezdődik megátkozott, kétségbeesett viszontagságos életem. Hathónapos koromban a dajkám a földre ejtett — oly szerencsétlenül estem, hogy a derékesontóm ketté tört . . . Nagy esoda, hogy élve maradtam. Hét éves koromig az ágyban nyögtem fájdalomban, terhére és szegényére anyámnak: ki atyám halála után alig egy évre férjhez ment egy fiatalemberhez, ki a gyárban könyvelő volt . . .

Anyám férje halálos ágyán rávette azt, hogy reá irassa minden vagyonát. Atyám teljesítette anyám kérését . . . Nekem csupán néhány ezer forintot kötött ki . . .

Azt gondolván, hogy nyomoruságom miatt ügyis anyám mellett leszek örökre . . .

Mikor én kegyetlen sorsom tudatára jöttem, már nagy fiu voltam. Anyai szeretetet nem éreztem soha . . . Csupán a cselédek gondjaira voltam bízva, akik bizony elég mostohán bántak velem. Fájdalommal tapasztaltam, hogy én csak terhére vagyok az embereknek. Nyolc éves koromban kezdtem iskolába járni. Mostoha testvérem gunyolódásai miatt keserves volt életem minden napja . . . Mire tizennégy éves lettem, mostoha testvéreim heten voltak. Persze, hogy a család Luciferje én voltam — mert így hívtak mindég — és így kiáltott reám mostoha apám is, mielőtt ünni akart: te pupos gonosz lucifer, te a család szégyene . . . Pedig soha semmi rosszat sem eselekedtem, de ha valami rossz történt a háznál, annak mindég én adtam meg az árát . . .

Elfeledtem mondani, hogy hátgerincem esontja nehezen összeforrott . . . És amint nőttem, olyan mértékben esuesosodott kifelé hátamon — az összeforrott gerincesont. Ami által aztán testem felsőrésze, a törzs — mint láthatod is — aránytalanul rövid lett, mellem is inkább ivalakban domborodott ki . . . Kegyetlen mostoha apám mindíg a esontforradást ütötte, ha mostoha testvéreim bevádoltak valamiért, pedig mindenkor ártatlan voltam. A fiukat bosszantotta, hogy nekem négyezer forintom volt az árvaszéknél, nekik pedig semmijök sem volt . . . A virágzógyár, a kétemeletes ház és a földbirtok mind elszórt . . . Rossz, könnyelmű ember volt a mostoha apám, mindent elpredált . . .

Tizennyolc éves koromban anyám rávett arra, hogy nagykorosítson. Mikor ez megtörtént, sirva könyörgött, hogy adjam nekik kölesön kis örökségemet . . . Én megvettem, nagyon természetes, hogy sohase kaptam vissza a pénzt . . . Tanulmányaimat sem folytathattam, pedig már huszéves elmúltam . . . A tanári pályára készültem volna, de idő előtt felvilágosítottak, hogy mivel nem normális a testalkatom, hát tanár nem lehetek. Anyámék nyomorban éltek, tehát sorsom — jószívem miatt — hozzájuk kötött . . . Szerény fizetésemét, mit egy irodában kerestem, mindenkor anyámnak adtam. Most persze nagyrabecsült a családnak minden tagja . . .

Ebben az időben jött divatba a fotográfia s én azt megtanultam, de nagyon sok fáradtság és nélkülözés közt vihettam annyira, hogy pénzt is kereshettem. Eleinte Sopron megyében utazgattam, majd Ausztria és németországba mentem . . . Ha volt egy kis megtakarított pénzem, akkor elmentem a világvárosokba: így kerültem Párisba és Londonba. Egy alkalommal, mikor hazafelé jöttem, Morvaországnak tartottam s felkerestem nagybátyámat, a katolikus papot, aki már akkor igen öreg ember volt: de olyan egészségesnek látszott, hogy talán még ma is él. Alig akart elismerni, hogy én ro-

kona vagyok, mégis aztán ötven forint utiköltséget adott és szép szóval utnak eresztett, azóta se láttam őt. Magyarországra érve, ezuttal anyámat kerestem fel, elakartam kerülni a szemrehányást, a miért öt évig feljűk se néztem. Telve volt a lelkem cinizmussal, nem vonzott a szívem haza. Még mai napig sem tudom, hogy él-e még az anyám, vagy hogy mostoha testvéreimmel mi történt, azzal még kevesebbet törődtem . . .

Ezután mentem keletre Görögországból Konstantinápolyba, majd Románián át, a Dunán hajón jöttem Orsovaig. Ekkor már nem volt pénzem, hozzá kellett fogni a dologhoz, hogy újra pénzt szerezzek. Azt mondja egy tudós, hogy: „legszomorubb élvezet az utazás“ és igaza is van.

Mert végeredményben azt látja az ember, hogy az emberek mind gyarlóak más nemzeti, más hit és más szokásaikkal, de mégis mind egyforma az ember a gyarlóságaiban. Végtelen világfájdalom fogott el, mikor Magyarországra értem és beláttam, hogy jobb lett volna, ha itthon vagy Németországban letelepedtem volna valahol, azóta már legalább vittem volna valamire. De mit törődtem én a világgal és a legkevesebbet magammal. Nem gondoltam én arra soha, hogy családot alapítsak . . . Így hát minek is állapodtam volna meg valahol, Orsován is azzal a szándékkal fogtam hozzá a dologhoz, hogy szerezzek anyai pénzt, amennyi utiköltségnek elég lesz, hogy Amerikába mehessenek, onnét pedig majd tovább . . .

De a sors másként akarta. Orsován kevés dolgom volt, tovább kellett mennem. És ahol ebben az időben voltam, mindenütt rosszul ment. Így jutottam el Aradmegyébe, ahol egy nagyobb községben próbáltam szerenését. A nagyobbbrészt oláh ajku községben evangélikus magyarok is laktak. Itt ismerem meg anyádat, ki egy szegény öreg evangélikus lelkésznek volt a leánya.

Anyátok is eljött levéttetni magát két kisebb testvérével együtt . . .

Már nem volt sok dolgom a községben, de én azért mégis ott maradtam. Vasárnaponként a közel vidékre kirándulásokat tettem, a felvételeket pedig otthon dolgoztam ki.

Hiszen egy igénytelen bogárka is keresi a neki rendelt páriját . . . A nővirágkelyhe a himvirágkelyhébe hajlik, hogy himporát édes érzelmei közt elveszítse . . . Hogy ezáltal célt érjen az isten rendelte termékenység: mely mindenek szaporítására szolgál a nagytermészetben . . .

Ezideig sohase voltam ideális természetű, mert már rendellenes külsőm tudata megvonta ezt tőlem. Nem bírtam azt elképzelni, hogy a nő jószemmel is nézhet reám.

Mindazonáltal megkértem anyád kezét. Testvérei közt ő volt a legidősebb . . . Ottlétem alatt

halt meg az atyjuk, aki már özvegy volt s szegény gyermekek nem valami fényes körülmények közt maradtak. Azért is reméltem, hogy hozzám jön feleségül . . . De kitérő választ adott; azt mondta, hogy hozzám jó, ha valami nagyobb városkában állandó otthont tudok teremteni. Ez akkori nézetem szerint alig volt lehetséges. Azért megígértem anyádnak, hogy tőlem telhetőleg teljesíteni fogom kívánságát. Én kértem őt, hogy várjon reám egy félévig. Hogyha addig nem jönnek vissza, akkor feloldhat ígéretem alól. Mert kívánságát lehetetlen volt teljesítenem. . .

Fájó szívvel utaztam el és mentül távolabbra kerültem anyátoktól, a szívem annál inkább vissza vágyakozott . . .

Végre sikerült az alföldön egy nagyobb mozovárosban otthont teremteni — ott, ahol aztán a legnagyobb csapás ért.

*

Jegyesem beváltotta ígérteét s hozzám jött feleségül . . .

(Folytatjuk.)

† Urbán Gyula fiatalkori képe.

MAGYAR NÓTA.

Magyar nóta, híres magyar nóta,
Bánatomnak te vagy elrablója:
Ugy elringatom édes boldogságba,
Hogy ki csillan a könnyem is rája.

Nóta sir a buslegények ajkán,
Lágyan-halkan kísérí vagy hat lány . . .
Kicsi falunk cseng-bong tündér szépen,
Mig a szemem könnybe uszai érzem.

Tudja Isten, csak a magyar nóta,
Bánatomnak csak az elrablója,
Bár hallásán könnyeimet ejtem.
Könyeimtől megtisztul a lelkem.

Szepessy László.

A MECHIVÁS,

Irta: Léon Xanrof.

(Gillette, a párisi Variété-színház kedvelt primadonnája, néhány számot énekelt gazdag repertoirejából de Perlettes vicomteéknál, természetesen óriás sikerrel. Távozása előtt még egy pohár pezsgőt ivott a buffetben, hová őt a ház ura vezette a karján. Mialatt a bájos művésznőt mindenki körülrajongja és elhalmozzák szerencsekívánatokkal: Reserré báró és a neje az ebédlő egyik sarkába félrehívják a vicomte ot.)

A báró, Boesánat, kedves vicomte, nagyon szeretném, ha ez a bájos művész nő hozzánk is eljönne a legközelebbi soiréera. Szabad-e tudnom, hogyan szokták őt díjazni, mikor így magánházaknál énekel.

A vicomte, Huszonöt Lajos-aranyat kap.

A báró, Huszonöt Lajos-aranyat! Ugy! köszönöm.

A vicomte, Akarja talán hogy beszéljek vele?

A báró, (élénken), Köszönöm, nem! (Nejéhez, mikor a vicomte eltávozott.) Huszonöt Lajos-arany! Még csak gondolni sem lehet rá!

A báróné, Haesak. (Halkan sutog.)

A báró (a primadonnához közeledve, akinek bemutatja magát: öt percig tartó zivataros bókolás, a kis divette azt sem tudja, hová legyen). Kisasszony, mi rajongunk önért, az ön istenadta nagy talentumáért, annyira . . . hogy . . . ha bátorokdánk . . . ha egyáltalán megengédné . . . (a felesége bátorító pillantást vet rá) a bárónak meg nekem, kik annyira lelkesülünk a művészetért . . . s oly kegyes lenne . . . a jövő héten . . . eljönni hozzánk ebédre . . .

A báróné, Természetesen a legintimebb körben leszünk . . . Végtelenül örülnénk a szerencsének!

Gillette (bizalmatlankodva), De talán csak nem kell majd énekelnem?

A báró, (habozva), Igen, de . . .

A báróné (észreveszi, hogy a férje mindjárt elrontja az egész dolgot, gyorsan), Nem, nem, tisztelt kisasszony, nem a művésznőt hívjuk mi most meg, hanem a nagyvilági hölgyet.

Gillette (engedve), Önök nagyon szeretetreméltók, És mikor lesz az az ebéd?

(A napok meghatározzák: köszönések, újabb bókok: Gillette eltávozik.)

*

(A kitézött napon pontosan megjelenik Gillette a báróéknál társalgó-toiletteban, nyakig zárt ruhában. Egy kölesösvett inas fogadja őt az előszobában, melynek a fala alig látszik a fölraggatott tengersok felsőruhától. Paletot-kból és köpenyekből egész hegy nőtt már, a kalapokból piramisok képződtek, s annyi a bot és esernyő, hogy azt hinné az ember: valami nagyobb divatkereskedő rak-tárában van.)

Gillette (nyugtalankodva.) Bizonyára eltévedtem vagy egy emelettel. Az nem lehet. (Az inashoz.) Reserré báró ur lakása?

A báró (frakkban kijön s csakugy repül oda Gillettehez). Ah, hisz itt van a mi divetteünk! Mily kedves, hogy eljött (Karjába ölti a művész nő karját s diadalal viszi egy szalon felé, amely teli van dekolletált hölgyekkel és mélyen kivágott mellényű urakkal.) Már is türelmetlenül vártuk önt, kisasszony!

Gillette (ijedten). És ön ezt nevezi „legintimebb” körnek?

A báró (örömmel legeteti szemeit a nála megjelent sok vendégen, akiknek mindnyájának tartozott meghívással s most egyszerre jóllakatja valamennyit). Oh hiszen csak néhány jó barátom van itt!

(Gillette betolja a szalonba: a zaj elnémul. A nők előveszik lorgnettejüket és nézik a kedvelt művésznőt, az urak fölteszik orrszíptetőjüket és monoklijukat s önkéntelenül is igazitanak egyet nyakkendőjükön.)

A báróné (Gillette elé siet s gyöngöden lenyomja egy székre, amely a többiektől távol, a szalon egy sarkában van): Oh, mennyire örülök, hogy láthatom. Oh, mily boldog vagyok! Kér m itt tessék helyet foglalni. (Mindig szeretetreméltóbban:) A hölgyeknek be sem mutatom, hiszen önt mindnyájan ismerik. (Mikor meggyőződött róla, hogy elég nagy térség választja el a művésznőt a többi vendégtől, ott hagyja.) De boesánatot kell kérnem háziasszonyi kötelességem ...

(Egy éppen most belépő hölgy elé siet, Gillette már nagyon megbánta, hogy eljött, de igyekszik bosszuságát elpalástolni s közömbös arcot mutat. Szerenesére elérkezett az ebéd ideje, s két agglegény szomszédja más irányba tereli a művész nő gondolatait. Báról való szomszédja, egy fiatalabb ember, mindenképpen azon mesterkedik, hogy valami ürügy alatt, vagy mintha véletlenül történnék: hol a kezéhez vagy karjához, hol a vállához hozzáérjen, míg jobboldali szomszédja, aki idősebb és okosabb, megelégszik azzal, hogy jól rá-rálép a művész nő lábára.)

Gillette (ki aggodalmában készletve érzi magát arra, hogy a leghihetlenebb tagficamító mozdulatokkal védje magát jobboldali szomszédjának néma, de már elviselhetetlenné váló próbálkozásai ellen). De az Istenért, hát még sem elégette meg? (Magában.) És engem, mint „nagyvilági hölgyet” hívtak meg ide! ... Kiváncsi vagyok rá, hogyan viselkednének velem szemben ezek a fajankók, ha egyszerien csak mint művésznőt hívtak volna meg (... No de el is szököm a dîner után.

(Bemennek a szalonba kávézni: Gillette fellelegzik s már megkönnyebbülten tekint az ajtó felé, midőn a háziasszony, ki az urával néma jeleket váltott, ép oly bájos, mint erőltetett mosolylyal közeledik a művész nő felé.)

A báróné. Nos, kisasszony, mit fog most nekünk énekelni?

Gillette (észrevéve, hogy mily álnok kezekbe került). Hogy mit fogok énekelni? ... Hát számítottak rá?

A báróné. De mikor olyan nagy örömet okozna ezzel nekünk ... és oly kevésbe kerül!

Gillette (elfojtott dühvel). Oh, hogyne, hiszen ez természetes: de nem hoztam magammal kottákat.

A báró (élénken). Mind megvettük azokat a darabukat, amelyeket a multkor a vicomtecknál énekelte a kisasszony.

Gillette. De nincs, aki kíséren

A báró (egy fiatal embert mutat be neki). Ez az ur mindent eljátszik prima vista.

Gillette (gondolja magában, hogy már is jól megfizette az ebédjét, s mikor egy hatodik dal elénekelésére is fölkerik, kijelenti). Nem, nem, nagyon sajnálom, de már nem bírok énekelni.

(Meghajol és elmegy.)

A báróné (hozzácsatlakozik és férjével együtt az előszobába kíséri). Kedves kisasszony, ugyan énekeljen még valamit! Oly gyönyörrel hallgatják mindnyájan!

Gillette. (Köpenyét fölvéve). Kimélnem kell a hangomat: holnap megint énekelnem kell egy hangversenyen (Gyors elhatározással.) És minthogy olyan szívesen hallgatják énekemet, miért nem jönnek el erre a koncertre?

A báró. (Abban reménykedve, hogy megint szívesseget tesz vele a művész nő.) Hogyan, ön oly kegyes és jegyeket fog küldeni?

Gillette. (Mosolyogva.) Természetesen. (Kis jegyzőkönyvet vesz ki zsebéből). Mit parancsolnak: zsülyeszekeket, vagy páholyt?

A báróné. (Élénken.) Talán páholyt: akkor meghívhatjuk valamelyik barátunkat.

A báró. Helyes: tehát páholyt.

Gillette. Hány ülőhelyel?

A báróné. Ugy hat, vagy nyolccal.

Gillette. Tehát nyolc hely, Rendben van! (Ir) Majd előjegyeztetek egyet a pénztárnál.

A báró. Ön nagyon kedves!

A báróné. Köszönjük: szívünkben köszönjük!

Gillette. Ne köszönjék, kérem! Kifelé mentében.) Egy hely ára 10 frank, így hát 80 frankba kerül az egész.

Elfojtva már-már kitérő nevetését, oly gyorsan beteszi maga után az ajtót, hogy már a lépcsőn halad lefelé, mikor azoknak eszébe jut, hogy a megrendelést vissza kellene vonni. A báró és a báróné ijedten merednek egymásra.)

A báró (összeszedve magát): Milyen arcátlanság!

A báróné. Nincs semmi jómodora!

A báró (ünnepiesen és méltóságteljesen). Nos, hát jó lecke volt ez nekünk! Legközelebb majd különbséget tudunk tenni a komédiásnő és a nagyvilági hölgy között.

Az „Alföld” előfizetési ára:

1/4 évre	2 kor.	50 fill.
1/2 „	5 „	— „
egész évre	10 „	— „

PRÁGA ÉS KÖRNYÉKE.

(Befejező közlemény.)

A folyó szélessége itt 296 méter, rajta igen élénk hajozás és halászat folyik. Partja korzóul szolgál ez az u. n. Ferencz József rakpart, a másik pedig Rudolf part nevet visel. A Moldván átvezető hidak közül legnevezetesebb s egyszersmind a legrégebb az ó városi hid, — (Károly hid) melynek környékén egész csoport látni való van. A keresztes vitézekről elnevezett kolostor előtt, IV. Károly császár szobra áll. E kolostorral szemközt a Clementinum, egykor Jezsuiták első collegiumának hatalmas épülete emelkedik 7 udvarral és három templommal. A régi hidtorony arról nevezetes, hogy II. Ferdinánd néhány huszita főurat a fehérhegyi esata után lefejeztetett s fejüket a torony párkányára közszemlére kitette, a hol évtizedeken át maradtak. Meghatottsággal s a borzalom nemével tekintünk e toronyra, mely valóságos elrettentő vértanú volt azok számára, kik engedetlenségükkel II. Ferdinánd király haragját magukra vonták. A hid kökerítésén 30 kőszobor áll, melyek között említést érdemel N. Szent János szobra, melyhez május 16-án sok ezren szoktak zárandokolni. E helyen dobták be N. Szt. Jánost a Moldvába. Átmenve a hídon a Radeckzy térre jutunk, hol a hassonnevű szobor emelkedik.

Márvány talpazaton 8 katona paizsot tart, melyen Radeckzy bronz alakja áll. A szobron e felírás olvasható, mely magyarul így hangzik:

„TÁBORI HADVEZÉRNEK
RADECKZY JÓZSEFNEK
AZ 1848—49-IKI CSÁSZÁRI
HADAK FŐVEZÉRÉNEK KÖZ-
AKARATBÓL ÁLLITOTTÁK
1857-BEN.

A tér közeli nevezetességei a máltai templom, Colorado Valse szobra, a máltai kastély stb. A Szt. Miklós templom közelében 195 lépcsőn a Hradzsínba jutunk fel. Itt megtekintjük a Lorettó-kápolnát, mely a jelenleg kasszárnyául szolgáló Bernin palotával szemközt áll. Tornyában 27 harang van elhelyezve, mely minden órában egy egyházi dalt játszik. A tőszomszédságban lévő kapuczinus kolostorban Csehország leggazdagabb kinstára van, mely a cseh nemesek adakozásából gyűlt össze.

Legnagyobb s legszebb templom a Szt. Vitus vagy udvari templom. Belsejében 12 kápolnát látni. Néhány király is nyugszik itt. Legértékesebb a Venczel kápolna, melynek falait esiszolt cseh drágakövek borítják. A templomtól nem messzire a cseh királyi palota (burg) áll, melyet csak várkapitányi engedély mellett lehet megtekinteni.

A Hradzsín-tér felől Platrer Ignác által készített szép faragványokkal díszített kapun át az első udvarba jutni. Ezzel összeköttetésben áll a második udvar, melynek sarkában a házi kápolna emelkedik. Jobb kéz felől hatalmas épület magaslik ki, melyben igen fényes termek láthatók. (pl. a német és spanyol terem). Alacsony kapu

vezet a 3-ik udvarba, a nagy erkélyű főszárnyhoz, melynek belsejében a „császár-terem“ van. Érdekes a régi cseh országgyűlési terem, melyben 1847-ig a gyűlések tartottak. Ettől délre a helytartósági termeket találjuk s azt az irodát, melynek ablakából 1618 május 13-án Martinitz várgrófort, Slavotta kamara-elnököt és Fabriczius irnokot a felkelők 60 méter magasságból az árokba vetették. Legszebb része a királyi palotának a várkert, melynek keleti részében a belvédre van, melynek termét a cseh műbarátok a nemzet történetéből vett freskókkal díszítették. Erkélyéről tanulmányozta II. Rudolf Sychó de Brachéval és Keplerrel az égi testek járását. Innen fenséges kilátás nyílik egész Prágára és az alattunk elterülő Moldvamezőre. Igen sajnáltuk, hogy azt a helyet, hol egykor Hunyadi Mátyás fogva volt — nem láthattuk. Maga Prága városa 8 kerületre (Ó. uj. Heinséite, Hradzsín, József város, Wysch-hrad, Holesovitz) oszlik fel.

Kevés Európában az olyan ország, hol egy nemzetiség annyira összetartana, mint Csehországban a cseh nemzet. De viszont sehol sincs annyi nemzetiségi surlódás mint itt. „Testvéreiket“ (t. i. az osztrákokat) nem kedvelik s a hol csak lehet, tüntetnek ellenük! . . . Lakóinak száma 192.000. Prága környéke természeti szépségeiben elég gazdag, hova aztán sokan zárandokolnak el. Az idegenek főképpen Prágát és Szász-Szevizot keresik fel, mely azonban az „igazi“ Szevizot meg sem közelíti. Szépnek — szép, de oly vidékek nincsenek, mely meg-egyeznek egy sveizi vidékkel . . .

(Zy.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kis fészek. Ujra egy sikamlós pikáns izű bohózat csinált telt házakat a mult héten, közvetlen Lohengrin nagy opera után. Hogy a publikumot vonza az ellentétes irányú szindarab is, azon egy cseppet sem lehet csodálkozni. A vidéki színházakba ez igen gyakori dolog, mert a közönség látni akarja az olyan darabokat is, — a melyek nem a fehér estékre íródtak. — És ez a francia és angol daraboknál manapság már nem is feltűnő dolog. Aki megnézi Lohengrint, az jól mulat a Kis fészek-féle előadásokon is. Az igazgató pedig kénytelen-kelletlen előkell, hogy adjon minden olyan darabot, amelyre telt házakat remél. Mert bizony a színházgatói vállalkozással járó terheket, ha van telt ház, ha nincs, azt meg kell fizetni.

Az előadás annyira jó és gördülékeny volt, hogy még a rosszakarat sem mondhat róla rosszat. Különösen jók voltak Zilahi, Sarkadi és Almássy Lóla, Gazdy Aranka és Ternyei. Utóbb uj szereposztással ment a darab Szabó Irmával, a ki szintén jeleskedett.

IRODALOM.

Jövendő. Bródi Sándor, a kitünő tollú író, akinek nevéhez felesleges kommentárokat fűzni, ismeri az ő nevét Kárpátoktól az Adriáig minden magyar ember. És annak idején a „Fehér könyvre” felette érdekes tartalmánál fogva bejutott még a nemzetiségi intelligensebb szalonokba is: A jövendővel Bródi Sándor, egy új, egy eddig még a szalon nyelv határain belül nem ismert mosolyban mutatja be irányát a heti politikai újságnak, azt mondja, hogy:

A jövendőért írónak e lapok és amikor minden téren mindenféle események nyomát és az emberi tudás fejlődését, frissen kísérik, legfőképpen egy célt szolgálnak, azt, hogy így, a mai módon élve, ami szép országunk csak némely részt halad előre, másrészt megy a szétedelem felé. Nem fogunk tehát a korszaknak hízlelő szórakoztató és kedves szépirodalmat csinálni. Kemény, sokszor nyers, nem egyszer nyugtalanító szavak következnek itt. Azonban kisebb gondunk is nagyobb annál, hogy kicsinyes pártpolitikára adjuk magunkat: ez a kormányzatunk, ami van, kicsiny dolog, következés és nem ok, akiknek pedig a kezében van, és tehetség dolgában talán nem értéktelenebbek, mint azok, akik örökségükre várnak. Azonban nekik és mindenkinek, aki elől és fölül van: kezük alá és szívkü mögé nézünk. Mit eszelepszik és mit érez: a politikus, tudós, újságíró, költő, színész és mások, akik a nagy tömeget képviselik, joggal vagy jogtalanul.

Ezután mondja Bródi Rándor, hogy az igazságra fog törekedni az újságban, baj, ha neki kényelmetlen és másoknak kellemetlen is lesz . . . A nagy emberi és az ezzel összefüggő nemzeti igazságokat fogja keresni.

Ezután így folytatja:

Az események és tények hű tükrözése közben — előre tudjuk — minduntalan kényes kérdésekre ütközünk most, és ezért jó előre ideszegezzük az utmutatójelünket: tiszteljük mindekinek a hitét vagy hitetlenségét, de nem megyünk bele ez új korszak ósdi hazugságába és nem hisszük el, hogy a szívek egyszerre különös kegyességgel és jámborsággal tölték el. Azt azonban látjuk, hogy a főfelekezetek kezdenek egymással szemben fölállani. De igazában van-e több verekedő felekezet, mint kettő: a hatalmasoké és az elnyomottaké, a gazdagoké és szegényeké? És amikor ezek között a nagy kereszties háború készül, az egyházi és kisebb nagyobb villongások csak részletkérdések. Az isten, aki megnevezhetetlen, láthatatlan, érthetetlen, de kétségkívül egy: mosolyog az emberek hirtelen és hevesen feltámadt megkülönböztetési viszketegen. A szíves olvasó meglátja majd, hogy akkor, amikor komolyak, tanulságosak, igazságosak és őszinték akarunk lenni: nem leszünk unalmasak. A szerkesztő. Az első szám tartalma. Előbeszéd. Jövendő királyunk és programja. Wekerle nyilatkozata a kész fizetésről. Gárdonyi: Gyermekkor emlékeim. Vámbéry: A magyar ember. Alexander: Fadrusz János. Ujházy: Régi nagy színészekről. Rákosi: Önkritika.

A. Z.: Herceg új darabja. Magyar kardinálisok. Udvari bál — Budán. Az ujone emelés titka. Új költők. Ambrus: Ottó élete és halála. Braun Sándor: Egy kereskedő naplója. Erdős Renée: Egy leány élete. Tolstoj! Háború és béke. Természettudomány. A színjáték. Új regények. A szerkesztő közlései. Hirdetések. A jövendő előfizetési ára egy hónapra: egy korona, félévre 6 korona. A Jövendő megjelenik minden vasárnap. Ezenkívül rendkívüli kiadásokban. Egy évben: 60 füzet. Egy füzet ára: 20 fillér. Megrendelhető: minden könyves boltban.

Dr. Fleischer Sámuel.

az aradi izr. betegápoló- és temetkezési szent testvér-egylet (Chevra Cadivcha) 200-ik éves jubileumát ülo egyesület elnöke.

A NAGY VILÁGBÓL.

+ **Urbán Gyula** Ujra kevesebb van egy olyan férfival, a ki a nagy idők tanúi közt igen tekintélyes helyet foglalt el. Az elhunyt öreg ur, nyugalmazott vesztegintézeti igazgató volt Brassóban. Aradmegye közéletében is előkelő szerepet vitt a korábbi években; hosszu ideig táblabírája, 1849-ben pedig követe volt a megyének. Urbán Gyula halála nagy részvétet keltett mindenfelé. A kilencven éves kort ért öre ur halálával Urbán Iván főispán családját a legérzékenyebb gyász érte, mert a nagy halott atyja volt a főispánunknak, kinek gyászában részvéttel osztozik az egész társadalom.

Urbán Iván szívességéből két képét mutatjuk be az elhunytak. Az egyik korábbi, az ötvenes évekből való, a másik m. kir. I-ső osztályu vesztegintézeti igazgatói egyenruhában mutatja az öreg urat.

*

△ **Nemess Zsigmond dr. képviselő.** Némely ember addig kacérkodik a szerencse istenasszonyával, a míg az aztán legfőbb adjutánsát, a sorsot napiparancsban utasítja, hogy a kiszemeltet hozza a karjaiba . . . Nemess Zsigmond dr. a közszeretben álló aradi polgár is felhasználta politikai tudásának és tehetségének minden előnyeit, hogy a facseti mandátumra szert tegyen . . . Bár első ízben kudarcot vallott Facseten, de az energikus képviselő-jelölt azzal mit sem törődött, hogy a tradíció, a conservativizmus, de leginkább a hatalmi erőszak elütötte előle a képviselőiséget, ő azért harcolt tovább, az igazság jegyében, tettel, szóval, tollal egyaránt. A míg aztán a szerencse istenasszonya belátta, hogy többet ér Nemess Zsiga, mint Harkányi, de többet ér, mint akár Juhos . . .

Mi nem a patriarchális érelemmel veszünk részt Nemess győzelméből, hanem a hivatottság, a tudás, az igazság jogos győzelmének a tudatában, üdvözöljük Nemesst, a facsetiek díszes megtiszteltetésében. Üdvözöljük őt, mint olyan szabadelvű kormányparti képviselőt, aki nem a husos fazék mellett fog ólálkodni, hanem aki közismert becsületes magyar politikai tudásával, mindenkor harevonalba fog állni ott, hol a jog és az igazság jegyében harcolni kell.

*

× **József főherceg hetven éves.** Az ifjabból idősek, ezekből öregek és az öregekből agg-ok lesznek . . . A mai kor gyermekei az idősebb kornak nevező évszámokat alig fogják megérni. Mert a mai ifjuság szinte irtózik attól, hogy megérje a hetven — nyolevan évet. A jelenkor gyermeke még ifjuságának teljében idősenek, sőt öregnek tartja magát . . . Nem úgy volt ez régen, amikor az idealizmusnak fenséges érzelmeit nem gunyolta ki a maerializmus számítás ridog szelleme. Példa erre a mostani hatvan éves és az ezen felüli kort ért emberek, akiket — mint tudjuk is, hogy előző fiatalabb éveikben számtalan esapás ért . . . És mégis megtudták lelkükben őrizni az örökifjuságot. Ilyen Jókai és ilyen a mi egyetlen magyar főhercegiünk is. Mi magyarok csak örvendhetünk azon, hogy József főherceg tetterős lélekkel, szívének igaz magyaros érzelmével olyan tiszteletreméltó kort ért el.

Bizony a jólelkű főherceg, a magyart megbecsülni tudó szeretetével, nem egyszer egyengette fölfelé azt az utat, amelyen mi a fájdalomnak hulló könnyével és véradózzattal haladtunk előre. József főherceg az egyedüli a dinasztában, a ki szívével és lelkével együtt tudja, érzi, hogy mit tesz magyarnak lenni. Áldanánk a magyarok istenét, ha a dinasztjának minden egyes tagja olyan érelemmel

lenne a magyarhoz, mint a milyen érzelmű volt és van is a hetvenéves főherceg hozzánk . . . Milyen boldog is lenne akkor a magyar.

Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik, az előfizetéssel hátralékban vannak, sziveskedjenek az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni, a mi több költséggel jár.

Az „ALFÖLD“ kiadóhivatala.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

Le a kalappal. Arad. Nincs igaza, mert a köszönéssel mindenkor a kalap leemelése is jár.

Pécskai. A magyar gazdába beválna. Mi nem használhatjuk.

Pályázó. Mindenki pályázhat, a ki erőt érez magában a pályadíj elnyerhetésére. A többivel tessék Faragó Rezsőhöz fordulni.

A tizennegyedik. Mi nem foglalkozhatunk ilyesmivel. A Függetlenségnek igaza van ebben a dologban.

N. B. Arad. Az egyik bevált. Ha felkeres szívesen vesszük.

Nem közölhetők. Márciusi dal. — Ilyen gyötrelmei. — A szabadság virága. — Dalok. — Az ismeretlen. — Anyám emléke.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozzunk.

EMKE gyűjtőt kérjen mindenki!

Az „ALFÖLD“ első kötetéhez művészi kivitellű bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

Bleier Mór hirdelapelőfizetési és hirdetési irodája Andrassy-tér 8.

Női és férfi divatáruház
A „FECSKÉHEZ.”
Hoffmann Sándor
ARAD,
Szinház-épület, Szabadság-tér sarok.
AZ ÖSSZES
TAVASZI UJDONSÁGOK
megérkeztek.

Pilseni sör
a városi
söresarnokban
(Szinház épület)

ELITE
kávéház és mulató
naponta kitünő cigányzene.
reggelig nyitva.

Egyenes szabásu
FÜZŐ
egyedül
Pilcz Irmánál
kés ül
Arad, Deák Ferencz-utca 30.

Reinhart Fülöp
butorgyáros
ARAD,
Andrassy-tér 17. sz.
A NÁDOR-féle
padlófénymáz
a legjobb.

Szorgalmas,
törekvő és jómodoru urak tetemes állandó mellék keresetre tehetnek szert némi utánjárás mellett; szakképzettség nem követeltetik, mivel pályázók alapos utbaigazítást nyernek; megkeresések a „Gizella Egylet” avagy az „Első Biztosító Intézet Katonai Szolgálat Esetére” vezérképviselőségéhez Arad, Andrassy-tér 3. sz. II. 42. a'á intézendők.

Szép és
kényelmes
czipőt készít
Wolf János
uri és női czipész
Arad, Szabadság-tér és
Simonyi-utca sarkán.

Demelle Ignác
kaptafa és cámfakészítő
Az arany kaptafához
Andrassy-tér 8. sz.

„**JÖVENDŐ**”
Hetenként
könyvalakban
megjelenő irodalmi és politikai ujság és az Alföld 2 hetenként megjelenő szép-irodalmi lap együttesen havonként 1 korona 20 fill. árban megrendelhető
Bleier Mór
hirdelapelőfizetési és hirdetési irodájában.